

JUGOSLOVANSKI OBRITNIK

GLASILO „JUGOSLOVANSKE OBRTNE ZVEZE“ V LJUBLJANI

List izhaja enkrat na mesec, in sicer 15. vsakega meseca, ter stane za celo leto

24 K, za pol leta 12 K, posamezna številka velja 2 K. — Inserati po dogovoru. — Roko-

piši se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Pražakova ulica šte. 3.

D. G.

Obrtne zveze in stanovska zavest.

Vsaka, bodisi politična, stanovska ali strokovna organizacija ima že sama ob sebi dolžnost, buditi stanovsko samozavest, bodisi posameznih panog, bodisi kompaktnih struj. Za Jugoslovansko obrtno zvezo je pa probujanje stanovske samozvesti eden izmed bistvenih delov. Ona mora pospeševati vse okoliščine, ki pridejo pri tem v poštev in, kjer takih okoliščin še ni, ustanavljati zanimanje za stanovsko izobrazbo; iz izobrazbe pa sledi sama ob sebi tudi samozavest.

Obrtništvo se mora zavedati svojega vzvišenega mesta, ki ga danes zavzema v človeški družbi; zavedajoč se tega, bodo sledili sami ob sebi tudi pojmi o dolžnostih in pravicah.

Obrt in trgovina pri nas še nista na tako visoki stopinji, kot bi bilo želeli; vzrok moramo iskati v bivši Avstriji, ki je zanemarjala in celo hotela ovirala vsak napredek po južnih deželah; dalje moramo računati tudi z nam neprijaznimi sosedi. Mažari in Italijani, ki so imeli ves interes na tem, da ostanejo naše dežele kolikor mogoče neprobujene. Večja industrija in obrt se je prej razvijala le v Alpskih pokrajinah današnje Jugoslavije; ravno zato pa smemo upati, da bomo mogli pri nas v doglednem času tekmovali z inozemstvom. Pogoji so dani, treba, da se našemu obrtništvu tudi dejansko priskoči na pomoč.

Obrtnosti, razvite namreč, v Sloveniji danes še ni. Domača podjetja niso uspevala, ker je bilo vodstvo v tujih rokah in vsled neprijaznih nam sosedov. Pač pa se je lepo razvijala v zadnjih desetletjih domača obrt, Ribniška dolina — komu ni znana vsled suhe robe? Ribnica, št. Jernej, Novo mesto — kdo jih ne pozna kot središča lončarske obrti? Tudi slovenske

opekarne, ki izdelujejo dobro strešno in zidno opeko, so znane. Apnenice zalagajo celo pokrajino z izvrstnim apnom; Rog in Gorjanci so središče ogljarstva.

Cement se izdeluje v Zidanem mostu in okrog Mojstrane na Gorenjskem. Tvornice za papir imamo v Trzinu, Vevčah, Medvodah in Radečem. V Zagorju ob Savi je znamenita steklarna. — Slamnikarstvo cvete okrog Domžal, Kamnika in Mengša. S čipkarstvom se ponajbolj: Škofja Loka, Železniki in Idrija. Tvornico za čevlje, predilnico in tkalnico za bombaževe izdelke ima Trzin. Z izdelovanjem trpežnega domačega platna se pa zelo pridno bavijo na Belokranjskem. V Kropi in Kamni gorici cvete domača željarska obrt. V Mostah pri Javorniku izdelujejo sukno. Pred leti je bila suknarnica tudi v Škofji Loki, ki so jo pa žalibog opustili; sedaj bi pač lahko procvetala in bi vsaj deloma odpomogla sedanjemu pomanjkanju; izdelovalo se je tam prav dobro sukno.

Vidimo, da je v Sloveniji zastopana skoro vsaka najpotrebnejša obrt. Slovenija je ravno oni del naše mlade države, ki je v prvi vrsti poklicana, da probudi obrtniško zavest. — Da v Srbiji obrtnost ni še na tej stopnji razvitka, so krivi najrazličnejši vzroki; pa tudi v slučaju, če bi tam obrt bila razvita že pred vojsko, bi morali računati sedaj s tem, da je ravno Srbija od naših pokrajin vsled vojne najbolj trpela in da je bila na vojnih posledicah še ona obrt, in industrija, ki je sploh obstojala, uničena.

Država kot taka ima ves interes na tem, da obrtništvu priskoči na pomoč in mu dejansko pomaga; tam pa, kjer je bila obrt in industrija uničena, da jo iznova vpočije k življenju.

Kadar se bo naše obrtništvo zavedalo, kako važno vlogo igra v človeški družbi, bomo mogli reči, da smo za obrtništvo že nekaj napravili.

Vzrok premajhne stanovske samozvesti pa ne smemo iskati samo v neznanju faktičnega stanja našega razvoja, ampak tudi v naši državni uredbi sami.

Tu pridejo v prvi vrsti v poštev davki. Kakor hitro se obrtnik postavi na lastne noge, že ga obsujejo od vseh strani z davki. Prepričani smo, da država mora nalagati davke. Nismo pa prepričani, če so davki v sedanji višini tudi opravičeni. Ni čuda, če začetnik, ki ima gotovo več izdatkov kot dohodkov, izgubi veselje do poslovanja ali pa samostojno sploh pričeti noče. Če pa kdo že prične, prične bolj na tihem, da ga takoj ne drže za vratom. Prevelika odmera davkov je torej veliko kriva na obrtniški nezvesti.

V bistvu je pa to naziranje izgrešena stvar. Toliko časa namreč, dokler naše obrtništvo ne bo odločno nastopilo za svoje pravice, kar se more zgoditi pa šele potem obrtne samozvesti, se nas nikdo ne bo bal, nikdo nas obrtnikov kot merodajni faktor — sploh vpošteval. Ko se pa obrtništvo ne bo več skrivalo za raznimi nevtemeljenimi pretvezami, se bo odločno in očitno pokazalo, koliko nas je in kako smo močni. Z našo močjo bomo pa dosegli mesto, kakršno nam pristoja. Šele tedaj razni odločilni faktorji ne bodo delali računa brez krčmarja. Pri odmeri davkov n, pr. se bo moralo upoštevati naše mnenje o višini dopustnih davkov, o obremenitvi posameznih že vkoreninjenih obrti in onih, ki so šele v svojem razvoju.

Daljni vzrok je tudi današnje prenapeto politično izkoriščanje. Pravi je, saj ima tudi Obrtna zveza to za svoj cilj, da se obrtništvo tudi politično izobražuje; toda ona se drži poleg tega tudi načela, da se mora tudi naš političen nasprotnik, ne fanatik, vpoštevati in da oni, ki je iz prepričanja pri kakem drugem političnem naziranju, velja kot obrtnik ravno toliko, kot prepričan naš političen somišljenik. Naši politični nasprotniki pa naravnost

prezira vsakega, ki slepo ne trobi v njihov rog. To ni prav, tega bi se morali vsi izogibati.

Obrtnik, in najsibo še tako mal obrtnik, bi se moral zavedati svojega poklica in ga odkrito pripoznavati. Ravno tako kot svoj poklic, bi pa moral odkrito pripoznavati tudi svoje prepričanje. Odločen in o svoji stvari prepričan mož se zaradi značajnosti ne sme sramovati povedati v obraz komurkoli svojega prepričanja in naziranja.

Drugod, n. pr. v Nemčiji imajo dobro organizirano obrtništvo ravno zaradi tega, ker je stanovsko izobraženo; tam se ne sramuje nikdo odkrito povedati svojega stan in tudi ne — svojega prepričanja. Do te stanovske samozvesti mora priti tudi pri nas. Potem, ko se bo vsak zavedal svojega položaja in poklica, ko ga bo spoštoval in vzljubil, šele tedaj bo naše obrtništvo zmožno res istinito napredovati, šele tedaj bo prenehalo biti igrača v rokah nekaterikov, ki skušajo sedaj nesposobnost obrtništva obračati v svoje dobro in ga izkoriščati v svoje namene.

Ljubljanski veliki semenj

V Ljubljani, središču najbolj industrijske, obrtne in trgovske pokrajine naše države se je letos priredila ena največjih in najsijajnejših prireditev: Ljubljanski veliki semenj. Vsa slovenska industrija, obrt in trgovina je postavila na ogled vse, kar zmore. Tisoči in desettisoči, ki so obiskali veliki semenj, se niso mogli načuditi vzornemu redu in sijajni organizaciji sejma samega, kakor tudi velikemu napredku naše industrije. Ljubljanski veliki semenj je pokazal veliko bogastvo Slovenije, ki nam bo pripomoglo do ugleda in veljave v državi sami in tudi zunaj.

Prirejen je ta semenj po velikih semnjih, ki so se zadnji čas razvili po industrijskih in trgovskih središčih vsega sveta. Najbolj znani so sejmi v Lipskem, Kölnu in Nižjem Novgorodu. Semenji v Nižjem Novgorodu je največji semenj, ki se ga udeleže vsako leto stotisoči iz cele Rusije in Evrope. Vršil se je pred boljševiško vlado vsako leto od 15. julija do 10. okt.; sedaj pa se že nekaj let ni vršil. Tudi po drugih deželah se zlasti zadnjih deset let vršijo veliki semnji, posebno letos jih je vse polno. Ne vemo sicer, če je ravno posrečeno ime semenj, kajti v resnici je to bolj podobno razstavi kakor semnju. Pa naj bo že semenj ali razstava, vsekakor je taka prireditev velik napredek naše domače industrije, obrti in trgovine.

Naša naloga ni, da bi se v podrobnostih pečali s sejmom in z razstavljalci, ki so izložili svoje izdelke na sejmu. Zdi se nam tudi postranskega pomena, za koliko milijonov se je sklenilo kupčij na tem semnju. Bolj važno se nam zdi, kakšne indirektne, dobre posledice prinese taka prireditev naši industriji, obrti in trgovini.

Tak semenj služi predvsem spoznanju

lastne moči in bogastva. Tu vidimo izložene najrazličnejše predmete, za katere mogoče velik del našega naroda niti ne ve, da se pri nas izdelujejo. Zato se je čisto zgodilo, da so interesi dobavljali blago iz inozemstva ne glede na to, da bi lahko doma krili svoje potrebe. Če upoštevamo, da se je semnja udeležilo čez sto tisoč ljudi, je med temi gotovo velika množica takih, ki so dosedaj naročali blago od bogsigavečij kje in so spoznali, da lahko to vse pri nas doma dobijo.

Posebno obiskovalci iz južnih krajev naše države, iz Srbije in Vojvodine, so zaznali, da se v Sloveniji nahaja že močno razvita industrija, obrt in trgovina. In ker smo Slovenci znani kot solidni ljudje in v cenah nepretirani, je mnogo upanja, da se v Ljubljani polagoma koncentrira velika tržišče, ki bo posredovalo med zahodom in vzhodom, severom in jugom. In če se to doseže, je gotovo, da tudi naša industrija in obrt pridobita pri tem ter se v Sloveniji te panoge čisto gotovo razvijejo in spopolnijo še daleč naprej.

Drug važen moment, ki se je posebno dosegel za male obrtnike in podjetja, ki so si semenj ogledali, pa je, da so si vzbudili neko veselje do napredka in marsikdo, ki letos ni imel časa ali prilike, da bi na sejmu razstavil, bode skušal v prihodnje to storiti, in tako bo rasel pomen in vsestranska korist teh prireditev.

Slovenci se moramo jasno zavedati, da obstoja naš gospodarski napredek v prvi vrsti, če se naši kraji čimbolj industrializirajo. Naše kmetijstvo malega obsega pa lahko to podpira v obojestransko korist. Naš mali obrtnik je na sejmu videl, da on, četudi v malem, lahko s svojo pridnostjo in vztrajnostjo napravi lepe in krasne izdelke, in če bodo taki sejmi dosegli svoj cilj, mu tudi ne bo žal, saj bo prav lahko svoje izdelke prodal. Pa tudi naš — večkrat šele v povojih — veleobrnik ali industrijec, ki si je s težkočo zgradil svoje podjetje, posebno sedaj po vojni, ko ni bilo lahko dobiti tega ali onega stroja, ko si te stvari takih domačih podjetij ogleda, ga vendar prime radost in veselje do še večje izpopolnitve. Vse težave, ki jih je imel pri snovanju podjetja, so pozabljene. Tudi naša veleindustrija, v kolikor je sploh imamo, čuti isto. Vsak pa je imel zavest, da bo kos premagati težkoče le, če bodo tudi voditelji države imeli smisel ter da bodo oni stvar ne ovirali, ampak podpirali.

Tudi kritike bi ne manjkalo glede sejma, pa pustimo to za enkrat. Nekaj pa je, da omenimo, da je bilo importirano blago preveč zastopano in čisto so bili razstavni paviljoni pomešani, da si naenkrat imel poleg pristnih domačih izdelkov odelek s samim uvoženim blagom. Saj je bil sklep razstavnega odbora, da se to blago popolnoma separira od domačega blaga. Da gotovo ne škodi, da so se razstavili tudi tuji izdelki, je gotovo, da vsaj resni motrilec lahko vidi, v čem se loči tuje blago, drugi pa tudi, česa še nimamo in ali bi se ne dalo tu kaj izdelovati. Kajti, da ne bo sama hvala, moramo pripomniti, da nam še mnogo mnogo manjka tega, kar rabiti.

Opomniti nam je še tudi, da so bili bratje Hrvati in Srbi zelo slabo zastopani

med razstavitelji. Vzrok je gotovo to, da jim je bil čas prekratek. Upanje pa je, da se bodo v bodoče gotovo bolj zanimali za to.

Omeniti nam je, da je k otvoritvi prišel pokrovitelj razstave g. dr. Spaho, minister za trgovino in industrijo. Minister se je prav pohvalno izrazil ter pri več prilikah poudarjal, da bo vsestransko podpiral naša stremjenja. Seveda so to le boj oficijelne obljube ob takih prilikah. Poleg ministra so se udeležili otvoritve tudi tuji zastopniki raznih držav, ki, kakor je bilo videti, niso dobili slabega vtisa o vsej prireditvi. Vsa prireditve se lahko smatra kot dovolj povoljna. Vsi pa upamo, da se bližamo boljšemu blagostanju.

O razvoju ljudske umetnosti.

Piše prof. V.

Dalje.

V sledečem hočemo govoriti o keramičarstvu, t. j. o izdelkih iz finejših ilovice ali gline. Ti izdelki nam nudijo v svoji ornamentiki mnogobrojne domače umetniške motive, četudi so keramiški izdelki že v starem veku, seveda le pri kulturnih narodih, izgubili značaj ljudsko-umetniške obrti, ker so se na primer pri Grkih in Rimljanih izdelovali že tovarniškim potom.

Ilovica je snov, ki je še dandanes priljubljena igrača mlajših pastirjev. Tudi prazgodovinski človek je igraje se spoznal, kako pripravna snov je ilovica za izdelovanje igrač in raznih v gospodarstvu potrebnih predmetov. Enake stvari so se poleg mnogoštevilnih čepin glinaste posode našle tudi na ljubljanskem barju. Te najdenine nam pričajo, da je prastari barski mostiščar že poznal uporabo ilovice. Najdene čepinje kažejo že nekako, čeravno zelo primitivno ornamentiko. Iz navedenega sklepamo, da je človek že v najstarejši zgodovinski dobi porabljal ilovico za izdelovanje najrazličnejših predmetov. Vendar nam ornamentika na keramiških izdelkih manj kulturnih narodov priča, da prva posoda, ki jo je rabil človek, ni bila zgnjetena iz gline, ampak je bila pletena iz ličevja, iz raznih trav, iz palmih listov, šibja itd. Seveda je uporabljal najprej posodo, ki mu jo je nudila narava sama v trdih lupinah raznih sadežev, v živalskih in človeških lobanjah. Špranje pri pletenih posodah je zamazal z ilovico, ali pa mnogokrat preoblekel kar celo pletenko s tenko plastjo ilovice. Slednjič je začel izdelovati posodo iz same ilovice in je uporabil v okras posode motive, kakršne mu je nudila pletenka.

Z občudovanjem nas navdajajo marsikateri keramiški izdelki Grkov in Rimljanov in nam pričajo, da so imeli že stari narodi svoje lončarje-obrtnike. Tudi v naših

pokrajinah se morajo keramiški izdelki smatrati za proizvode lončarjev-obrtnikov, in torej lončarsko obrt za zelo staro. Izvzeti moramo vendar nekatere evropske pokrajine, n. pr. Bavarsko, kjer je do najnovejše dobe prevladovala lesena posoda.

Drugod pa, kjer je uporabna glina na razpolago, so nastale kar cele lončarske vasi, ki so opravljale lončarsko obrt kot postranski zaslužek in so seveda izvažale svojo lončeno robo v bližnje in daljše kraje. V dokaz nam služijo naši Ribničani. Izdelovanje keramiških predmetov se je torej prav kmalu po lastila lončarska obrt, a vkljub temu lahko trdimo in bomo tudi dokazali, da so keramiški izdelki večinoma v svoji ornamentiki ohranili posameznim pokrajinam primeren, ljudsko-umetniški značaj.

Po propadu rimskega cesarstva je propadla tudi visoko razvita grško-rimska keramiška industrija. Začeti je bilo treba popolnoma na novo, vsled česar so bili keramiški izdelki srednjega veka do 14. stoletja zelo priprosti. Z 14. stol. so začeli polagoma spoznavati udobnost od zunaj kurjenih sob, graditi t. zv. kmetske peči, torej tudi izdelovati pečnice. Na posodi te dobe že lahko opazujemo prve poskuse z glazuro v rumeni rjavosti in zeleni barvi. Ornamentika je bila kljub temu zelo priprosta, izvedena s prstom, ali koščkom ostro prirezanega lesa. Najdejo se celo že poskusi plastične (reliefne) ornamentike, vendar se začne razvoj keramiške domače obrti v naših pokrajinah šele z dobo renesanse in sicer pod tujim severnolaškim vplivom. Iz severne Italije, kjer so nastale znamenite, svetovno znane tvornice, so prihajali razni glinasti izdelki čez slovenske dežele v nemške in celo na Češko in Moravsko. Toda kmalu so se začele nemško-alpske in sudetske dežele zanimati za keramiko in po laških vzorcih izdelovati razno posodo. Od Lahov so se naučili boljšega in bolj živobarvnega načina glaziranja in so z uspehom tekmovali z Lahi. Dočim se je v nemških alpskih in sudetkih deželah razvila keramiška obrt do visoke stopnje, so slovenske dežele zaostale. Na slovenskih tleh se omenjajo Celje, Maribor in Ptuj, kot kraji z znatno keramiško industrijo. Vsi, po obliki in ornamentiki finejši keramiški izdelki v slov. alpskih in kraških deželah so razun nekaterih poskusov laško importirano blago, ki je pa glede oblike in ornamentike prirojeno zahtevam kupcev in kaže torej večinoma domače slov. umetniške motive. V slov. delu Štajerske ni bil brez pomena nemško-alpski vpliv.

Dalje prihodnjč.

Mariborska obrtna razstava.

V četrtek 8. avgusta se je slovesno otvorila obrtna razstava v Mariboru. Priredilo jo je Mariborsko obrtno društvo z namenom, da pomaga mali obrti, ki je vsled vojne prišla v hudo krizo, do boljše bodočnosti. Okoli 80 obrtnikov je razstavilo v Götzovi dvorani svoje izdelke. Mariborska razstava je nekaka dopolnitev ljubljanskega velikega sejma, kjer se je malo obrtništvo skoro poizgubilo med veliko industrijo.

Namen mariborske razstave je, kakor je razvidno iz predgovora v razstavnem katalogu, pokazati javnosti, da je naše domače obrtništvo popolnoma dorastlo svoji nalogi in da hoče s svojim intenzivnim delom prispeti k sanaciji sedanje gospodarske krize ter osamosvojiti domačo obrt v vseh panogah od inozemske obrti in tako po svojih močeh pripomoči k popolni gospodarski organizaciji. Dalje stremi razstava za tem, da dvigne ugled in materialni položaj obrtnega stanu, ki je med vojno zelo trpel in mu pridobiti v naši kraljevini novih stikov in zaupanje odjemalcev do obrtništva. Slovensko obrtno društvo je sklenilo obrtne razstave ponavljati in pritegniti v prihodnje tudi dela pomočnikov in vajencev in tako pospeševati tehnični in strokovni napredek obrti in njegov kupčijski razmah. — S skromno podporo deželne vlade je pričelo obrtno društvo organizacijo razstave, na katero sme biti v vsakem oziru ponosno, ker je živ izraz pridnosti, delavnosti, okusa, tehnične dovršenosti in podietnosti našega malega in srednjega obrtnika.

Cela razstava je grupirana v štiri skupine, in sicer velika dvorana s 34 razstavljalci, mala dvorana s 16 razstavljalci, mala dvorana v prvem nadstropju in galerija s 23 razstavljalci in bela dvorana s 17 razstavljalci. — Zastopane so pohištevne industrije, umetno in strojno ključavničarstvo, čevljarska in oblačilna obrt, živilna industrija, stavbene obrti, razne stroke kovinskih obrtov, grafične, knjigoveške in tiskarske stroke, pletarska, usnjarska in elektrotehnična obrt. Že letos je nedvomno, da je velika Götzova dvorana pretesna za obrtno-napredni in gospodarsko-podjetni Maribor in da bo treba drugo leto iskati večjih prostorov, da se omogoči udeležba onim mnogoštevilnim strokam, ki letos niso mogle biti vpoštevane.

Razstava je dokaz smotrenega dela domačih obrtnikov. Za naše malo obrtništvo je brez dvoma večjega pomena nego ljubljanski veliki sejem, na katerem so bili razstavljeni povečini predmeti velike industrije in tudi predmeti tujih industrij. Tu na je zastopana samo domača in mala obrt. Razstava bo veliki meri pripomogla k napredku in samozavedi domačih obrtnikov in želeli je le, da se drugo leto v večjem obsegu ponovi.

Obrtniki! Širite svoje stanovsko glasilo »Jugoslovanski obrtnik«! Dopisujte vanj, da bo res pravo obrtniško glasilo in odmev naših želja in potrebi!

Krščanska internacionala.

Na shodu v Mariboru je načelnik Slovenske ljudske stranke dr. Korošec označil kot najvažnejšo točko programa SLS misel o internacionali. Naša stranka se hoče še to leto pogajati za ustanovitev mednarodne zveze za osvobodjenje kmeta, obrtnika in delavca. Program te zveze je: 1. Mir in razoroženje. Spori med državami naj se poravnajo brez orožja. 2. Potrebno je preobražanje Evrope v krščanskem smislu, zahteva krščanske vzgoje v šoli in v vsem javnem življenju. 3. Zveza krščanskih strank v svrhu osvobodjenja kmeta, obrtnika in delavca iz rok kapitalizma.

Po vojni se poizkusi ustvariti krščansko internacionalo vedno bolj množijo. Pravzaprav že imamo krščansko internacionalo, to je Cerkev, toda treba je v okviru njenih načel še posebej organizacije vseh delavcev na javnem torišču, da se ta načela oživetvorijo povsod po enem načrtu. Zato katoličani vseh dežel skušajo doseči med seboj stike, snujejo se razni mednarodni odbori. Vse organizacije so pa edine v tem, da mora iti naše stremljenje po smernicah, ki jih je začrtal tudi načelnik naše stranke v Mariboru: ohranitev miru, krščanska vzgoja v družini in šoli ter pokristjanjevanje gospodarskega življenja.

Boj nekrščanskemu nacionalističnemu šovinizmu, imperializmu in militarizmu, boj materializmu v gospodarskem pridobitnem življenju, delo za solidarnost vseh krščanskih narodov zemlje, za smoteno vzgojo mladine v duhu evangelija, združnosti, zmernosti, idealizma, požrtvovalnosti, po enem načrtu v vseh državah izomikanega sveta, to je program krščanske internacionalne.

Posamezni stanovi so v tem že storili veliko korakov za medsebojno zblizanje. To so predvsem dijaki in delavci. Oboji so imeli že celo vrsto mednarodnih sestankov in imajo svoje internacionalne odbore, ki rešujejo skupno vprašanja vseh dijakov, oziroma delavcev. V Gradcu se je letos vršil tudi velik kongres, na katerem so se dale nove smernice in pobude za celo skupno mednarodno katoliško gibanje.

Krščanska internacionala je tudi za obrtnika neizmerne važnosti. Komu pa morejo bolj koristiti njeni nameni, njeno delo, kot ravno ljudstvu, ki mora z rokami služiti svoj kruh in med te spada tudi obrtnik. Mir! Kdo ga želi in kdo hrepeni po njem in po urejenih razmerah, ki jih prinese, bolj kot obrtnik in sploh vsak delavec, bodisi ročni ali duševni? Ali nima od poštenega gospodarskega življenja ravno obrtnik največje koristi? Vse to pa more-

jo katoličani doseči le, če so trdno združeni.

Moč združenja je neizmerna. Veliki ruski filozof Lev Tolstoj je napisal to prvo o moči združenja:

Godi se na podnožju skalnate gore. K menihu pride mladenič in se bridko pritožuje nad nasilnežem, ki tlači njegov domači otok.

S tihim občudovanjem zre mladenič v častitljivega starca. Menih pa ga gleda molče in njegov molk je več kot sto besed.

Kvišku se spenja k starcu, da bi bil tesno ob njem. In potem mu pripoveduje o trinogu na domačem otoku, o nasilnežu, ki je oropal njegove rojake svobode, njegovi valpti in hlapci pa so ropali in grabili ljudstvu imetje.

Starček posluša tožbe. »Sin moj,« začne počasi in slovesno, njegov glas pa je kakor don globokih čistih zvonov — »sin moj, rekel si mi, da nameravajo tvoji rojaki pobegniti z otoka, da se hočejo raztresti na vse vetrove, da izbegnejo težki usodi v domovini?«

»Da, oče.«

»In ti misliš, da bodo tako raztreseni mogli še kdaj pomagati rojakom, ki ostanejo na otoku?«

»Mislim.«

»Dobro, poslušaj me! Vzemi to posodo, in poglej jo natančno!«

Mladenič jo gleda pozorno. Bila je preprosta posoda iz ilovice, ki je znotraj nosila vgreben napis: »Združeni tvorite nepremagljivo silo, posamezniki pa ste kakor list v vetru.«

»Pomisli zdaj,« pravi starec, »kaj vse ta posoda koristi. Z njo si nagrabi žejni vode, iz nje piješ zdravilno mleko, v nji si napraviš dragocenega balzama za boleče rane, ki si jih dobil na široki stepi.«

»Res je, oče. Sto slučajev je, da nam taka posoda koristi.«

Tedaj pa starček vzame mladeniču posodo iz roke, vzdigne suho koščeno roko in trešči ilovnato posodo v skalo, da se razletijo drobne črepinje na vse konce. Široko odprtih in začudenih oči strmi mladenič, ker ne razume meniha. A ta mu govori:

»Ali si videl, kako so se razleteli drobci? Poskusi zdaj, da se okoristiš s kako teh drobnih črepinj!«

»Glej, posoda, prej tako koristna, je zdaj razbita izgubila vsako vrednost. In vendar sleherni drobec ni nič drugega, kot nien sestavni del, zenlja je od njene zemlje. To naj ti bo dokaz za istinitost reka: Združeni tvorite nepremagljivo silo, posamezniki pa ste slabotni kakor list v vetru. Kakor koristna tudi je posoda, brez koristi so njeni drobci. — Tako pa je tudi z

vami. Združeni tvorite silo, raztreseni pa ste brezpomembni drobci, ki tavajo kakor list v vetru brez cilja, brez nade, da se kdaj zopet najdejo.«

Mladeniču je postalo jasno in zamišljeno je gledal v meniha, ki je s počasnimi koraki odhajal. Bilo mu je žal, da ni mogel v svoji revščini z ničemer pokazati starcu svoje hvaležnosti, niti mu ni mogel z ničemer nadomestiti razbite posode...

Ali nismo tudi mi taki otočani? Če hočemo, da premagamo skupnega sovražnika — mednarodni velekapital, treba, da se tudi mi združimo. Najprej doma na Slovenskem, v Jugoslaviji, potem pa poiščemo stikov z organizacijami ostalih krščanskih narodov vsega sveta, predvsem pa z našimi slovanskimi brati. Obrtniki! Naša moč bo tem bolj rastla, čim močnejša bo naša organizacija. Zato treba, da povzdignemo najprej našo Jugoslovansko obrtno zvezo, da se razširi po vsej naši domovini. Potem bomo pa, doma močni, se ogledali tudi po svetu, videli bomo, kako se godi našim tovarišem drugod, spoznali njihove težave in tudi udobnosti, stopili z njimi v ožji stik in se skupno borili v procvit in blagor obrtništva. Na delo tedaj!

Katoliški shodi.

Zadnje čase se vrše po vsej Sloveniji veličastni shodi katoliškega ljudstva. Tisoči in desetisoči so javno manifestirali na njih svoje katoliško prepričanje in s tem pokazali, da je slovenski narod še vedno zvest veri svojih očetov in katoliški Cerkev. Velikanske množice zahtevajo v resolucijah versko šolo, ki jo hočejo svobodomiselnici odpraviti in nadomestiti z brezversko. Vzbudilo se je med ljudmi navdušenje za naše organizacije, prosvetne, telovadne in druge, katoliško ljudstvo je dobilo nove moči in novega navdušenja za boj proti sovražnikom naših načel.

Z vsa silo so se vrgli svobodomiselnici na našo mladino, da jo spravijo pod svoj svobodomiselnostni jarm. Njihov namen je vso mladinsko vzgojo prekvasiti z brezverskim duhom in jo popolnoma odtegniti verskemu vplivu. V šoli in izven šole delujejo med našo mladino ter se trudijo na vse načine, da jo podivjajo in zrušijo v njej vse sledove katoliške vzgoje. Iz šole so odpravili verskonravno vzgojo in jo nadomestili z brezversko-sokolsko. Čela mraža svobodomiselnih učiteljev je razporejena po vsej deželi, ki vzgaja mladino v sokolskem duhu. Izven šole pa vzgajajo mladino v sokolskih društvih v nov svobodomiselnostni rod, ki naj bi bil zločest sovražnik vsega, kar je katoliško.

Drugo orodje s katerim hočejo prodreti katoliške vrste, je časopisje. Milijone in milijone potrosijo za svoje brezverske časopise, ki živa dan za dnem svoj strup med naše ljudstvo.

Nasproti tem silam moramo mi katoličani postaviti močno fronto, ki bo odbi-

jala napade. Katoliški shodi imajo namen pokazati ljudem nevarnosti, ki prete katol. ljudstvu, pokazati mu, kako se bo postavilo nasprotnikom v bran, pokazati pa tudi našo silo, našo moč. In vse to so katoliški shodi v polni meri dosegli. Mnogoštevilni govorniki, ki so nastopali na raznih shodih so v sijajnih govorih razložili poslušalcem pomen verske vzgoje v šoli, pomen naših organizacij ter zlasti pomen katoliškega časopisja. Katoliško ljudstvo je na njih na eni strani pokazalo, da je pripravljeno tudi kaj za svoj najdražji biser: katoliško vero. Na drugi strani pa je dobilo novih idej, novih smernic in novega ognja, za življenje po načelih katoliške vere.

Sestavil D. V.

Les kot stavbni material v raznih dobah in pri raznih narodih.

(Poljudna narodopisna razprava.)

V najstarejši dobi človeštva je iskal človek zavetja pred različnimi vremenskimi nevarnostmi v naravi sami. V vročih pokrajinah naše zemlje nudilo mu je košato listnato drevje dobro varstvo pred žgočo solnčno vročino in deloma tudi pred dežjem v mrzlejših krajih je bil pa prisiljen iskati si zavetja proti mrazu in burji v votlinah, ustvarjenih od narave in v drevesnih dušinah. Mnogovrstne nadenine v podzemskih jamah so nam dovoljni dokaz, da so te služile v mnogih slučajih in dolge časovne dobe človeku kot naravna zavetišča. Te nadenine so obenem najstarejši spomeniki t. zv. predzgodovinskega človeka. Seveda ne smemo pozabiti, da so služile rodzemske votline tudi v zgodovinski dobi in služile tu in tam še celo dandanes kot človeška pribežališča.

O stavbah, v katerih je prebival človek starejše zgodovinske dobe, sploh ne moremo govoriti, kajti od teh se nam ni ničesar ohranilo in v resnici nimamo o njih niti pojma. Celotna zgodovinska doba so bile hiše privatnikov skrajno preproste. Svetovni Rim je še za časa cesarjev sestajal večinoma iz nizkih lesenih bajt. Narod starejšega veka so se brigali edino le za svetlišča bogov, za grobove svojih umrlih in za stavbe ki so služile njihovim vladarjem kot bivališče. Te stavbe so se nam tudi ohranile v manj ali bolj porušenem stanju.

Niti o rimski privatni hiši bi ne imeli pojma, da ni Vezuv l. 97. p. Kr. r. zasul poleg drugih mest tudi danes skoraj popolnoma izkorenjene Pompeji in nam pod vulkanskim pepelom ohranil prevažne vire za kulturno zgodovino te dobe in nam odprl pogled v privatno življenje takratnih Rimljanov. Toda te privatne stavbe so iz dobe, ko so stali Rimljani na višku takrat-

ne kulture. V naši razpravi se bomo mogli torej ozirati glede starejše dobe le na zgoraj omenjene javne stavbe. Kot nalogo te razprave smo si postavili vprašanje, kateri stavbni material je bil v starejših dobah najbolj v navadi?

Ni dvoma, da je služil les, ki se dobi pač skoraj povsod in ki se da primeroma najlažje obdelovati v starejši dobi človeštva kot edini stavbni material ne le za priproste, zasebne, ampak tudi pri vseh javnih stavbah. Res, da se nam iz starejših dob sploh niso ohranili nobene lesene stavbe, vendar se da, to posebno na starejših kamnitih stavbah, opazovati konstrukcija in arhitektura, ki niste primerni kamnitemu stavbnemu materialu. Iz tega sledi nedvomno, da je dolgo dobo vladal les kot edini stavbni material, ki sta ga le polagoma izpodrinila kamen in opeka. V dokaz tega hočemo navesti nekoliko podatkov.

Najslavnejše, pa tudi najkolosalnejše stavbne spomenike so nam zapustili stari Egipčani. Skalnatí robovi Nilove doline so nudili Egipčanom v obilici najboljši in najtrpežnejši stavbni material v granitu, sijemitu itd. Pri natančnejšem opazovanju opazimo pri mnogih stavbah uporabo lesne stavbne konstrukcije. To dejstvo lahko vidimo pred vsem pri skalnatih grobovih. Te v skalo vsekane grobnice imajo kape-licam podobne predprostore, pri katerih tvorijo preklado in strop okrogli kamniti tramovi, ki nas spominajo na naravno obliko neobtesanih drevesnih debel. Stene teh kapelic so okrašene z ličnimi letvami, seveda iz kamena. Pri starejših kamnitih stavbah so celo poskušali nosnemati barvo lesa, kakor pri nas narobe vidimo v vskih cerkvah lesene sohe v barvi marmora.

Mezopotamijo, t. j. pokrajino med Evfratom in Tigrisom prištevamo k najstarejšim kulturnim deželam starega veka. Tu so prastari Sumerijci in njihovi nasledniki Babilonci in Asirci in pozneje Perzijanci ustvarili svojo lastno kulturo, ki je v veliki meri vplivala na kulturni razvoj Grkov. Ta glede lesa tako revna pokrajina ni imela niti kamena v bližini na razpolago. Zidali so torej svoje stavbe iz na solncu posušene opeke. Vključ temu nam ne samo borni ostanki razvalin s svojo lesno konstrukcijo pričajo, da so tukajšni narodi uporabljali prvotno le les kot stavbni material, ampak nam to potrjuje tudi grški pisatelj. Ti nam poročajo, da so Babilonci in Asirci dovažali stavbni les od daljnega Libanona. Izključno tanki in vitki stebri nam dokazujejo, da so v sili posegli tudi po vitkih steblih dragocene dateljnovne palme.

Jasno je nadalje, da je pri Izraelcih in

Feničanih kot stavbenikih Izraelcev igral les kot stavbna in dekorativna snov najvažnejšo vlogo, ker jim je nudil bližnji Libanon s krasnimi cedrinimi gozdovi dovolj stavbnega materiala. To nam potrjuje tudi sv. pismo, ki omenja, da so bile stene prekrasnega židovskega svetišča v Jeruzalemu preoblečeni z cedrinim lesom. To nam dokazuje tudi dejstvo, da so se Feničani kot pomorski narod pri stavbi svojih lađ izvežbali v lesni stavbni konstrukciji, katero so vsled tega uporabljali pri stavbi poslopij, oziroma gradili pač večinoma lesene stavbe.

Iz dosedaj navedenih vzrokov, kakor tudi iz poročil grških pisateljev, ki omenjajo naravnost lesene stebre pri svetiščih, moramo sklepati, da so prvotno tudi Grki, ti moistri med stavbarji starega veka, gradili svoja svetišča iz lesa. V tem nas potrjuje tudi dejstvo, da Stara Grška še ni imela v tej dobi današnjega kraškega značaja, ampak so njene gore pokrivali lepi gozdovi. Pristaviti pač moramo, da je grški narod v primeroma stari zgodovinski dobi zamenjal les z kamenom, oziroma je rabil oba pri svojih stavbah. V dobi, ko je grško stavbarstvo doseglo svojo umetniško višino, je pri monumenatalnih stavbah sploh izginil tudi les, kot stavbni material in na njegovo mesto je stopil marmor, ta najzlahtnejši stavbni kamen, ki ga je v izvrstni kakovosti nudila grška zemlja.

Isto dejstvo opazujemo tudi pri starih stavbah Rimljanov in pri njihovih učiteljih v stavbarstvu, pri Etruščanih.

Iz navedenega lahko sklepamo, da je v najstarejši dobi služil les skoraj izključno kot stavbni material pri vseh javnih stavbah in pri vseh narodih. To nam dokazuje uporaba lesne stavbne konstrukcije in stavbne ornamentike pri mlajših kamenitih stavbah. Gotovo je pa, da se je les v še večji meri in daljšo zgodovinsko dobo rabil kot stavbna snov pri priprostih stavbah privatnikov, ker te stavbe niso imele monumentalnega pomena kakor svetišča, grobovi itd.

Draginja in naše državno gospodarstvo.

V zadnjem času so pri nas cene vsem potrebščinam silno narastle. Zlasti živila so se toliko podražila, da človek, ki mora s svojimi rokami služiti kruh v resnici ne more iznajti in preživljati svoje rodbine. Življenje se je pod vladno demokratičnih, samostojnih in radikalnih »državotvornih« magnatov, silno oslabšalo. Pred sprejetjem ustave so obljubljali, da se bo vse naše gospodarsko življenje izboljšalo, dvignila naša valuta in se bodo pocenile naše življenske razmere. A sedaj? Ustava

je sprejeta, toda o kakih boljših časih ni govora. Še ravno nasprotno je: naša valuta pada, cene rastejo.

Nobenega dvoma ni, da je vzrok temu brezvestna špekulacija domačih in tujih izvozničarjev in borznih mešetarjev. Naša vlada pa namesto, da bi tem ljudem stopila na prste in preprečila to njihovo početje, stoji mirno ob strani, da morejo špekulantje nemoteno izvrševati svoj pogubni posel. Vladne stranke vpijejo in udrihajo po ostalih, opozicionalnih strankah in jih obdolžujejo protidržavnosti. Izdajajo se razne »obznane«, kakor bi se Jugoslavija nahajala sredi revolucije. Jasno je, da tako »vladanje« ne more vzbuditi zaupanja do naše države v inozemstvu, ampak le utrjuje prepričanje, da stoji naša država na slabih nogah. Zato ni čuda, da naša krona, naš dinar pada, rastejo pa cene vsem potrebščinam.

Pa še nekaj je. Tudi državno gospodarstvo se je pod vladno naših poljubnih gospodov demokratiziralo silno zanemarilo.

Osnovna podlaga vsakega gospodarstva, privatnega ali državnega, je natančen pregled nad dohodki in stroški in najstrožji red. Kjer ni reda in jasnega pregleda, tam sploh ne moremo govoriti o gospodarstvu.

Gospodar, ki pazi na red, ki ima točen pregled nad dohodki in stroški in stroške uravnava po dohodkih in ne narobe, ki je priden in delaven, uživa splošno zaupanje. Z drugimi besedami: on uživa kredit. Na pridnosti, varčnosti in gospodarskem pregledu zasnovanega kredita mu ne more omajati noben sovražnik: številke v njegovih natančno in vestno peljanih knjigah govore svoj nezmotljivi jezik. Iznajti knjigah govore svoj nezmotljivi jezik!

Od teh osnovnih principov vsakega gospodarstva je naša državna finančna uprava še iako oddaljena. Oromna večina državljanov nič ne ve, koliko ima letno plačati državi na davku. V mnogih krajih v Srbiji nimajo niti zemljiškega katastra — sedaj ga izdelujejo ruski inženjeri —, ki je osnovna podlaga za odmero zemljiškega davka. Davčni uradi, katerih naloga je izdelati vsaj približen pregled dohodkov, ne obstoje povsod, ker ni uradnikov. V drugih krajih je zonet državna oblast tako slabotna, da se ljudje za davčne predpise sploh ne brigajo in ne plačajo nobenega davka. Ponekod je tudi davčno uradništvo malomarno in nebrižno in prejema nač plačo, ne dela pa nič, tako da je bil finančni minister prisiljen odrediti za te gospode poleg njihove plače še posebne nagrade, da se nekoliko zdanejo in vrše svojo dolžnost! Dokler traja tako stanje, je jasno, da o kakem pametnem gospodarstvu in o kakem točnem pregledu in o trimenjanju med višino davkov in stroškov ne more biti govora in zato tudi ne o kakem kreditu!

Na drugi strani na živi država kakor kak ameriški milijarder, ki lahko brez skrbi razsipi denar ker ve, da svojih milijard ne more zapraviti, če bi jih prav hotel. Mi vzdržujemo ogromno armado in nahajamo zanjo silne količine orožja in drugih potrebščin, brez ozira na to, da ne vemo, če država letno sploh toliko dobi v svoje blagajne, kolikor znašajo ti izdat-

ki. Upravnega uradništva je nebroj, za šolstvo rastejo izdatki od dne do dne, a nihče ne ve, če si lahko vse to tudi privoščimo na račun lastnih sredstev... S tem nečemo reči, da vse te stvari niso lepe in potrebne. Ne; mi priznamo, da bi bilo prav lepo, če bi vsaka občina imela lahko svojo univerzo, ampak odkod denar? Tudi reven osebenek ve, da so pečenka in vino dobre stvari, toda odkod in s čim?

Tudi to gledajo dan za dnem tudi naši sosede. Ne rečejo nič, ampak majejo z glavami. Če pa prideš k njim kaj kupovat in jim hočeš plačati z našim denarjem, se ti pomilovalno nasmehnejo in pravijo: »Za 100 vaših kronic vam damo kvečjemu 2 in pol švajcarske franka! Imejte pamet in vzemite, ker če boste tako gospodarili še naprej, vam kmalu ne bomo dali za 1000 vaših kron niti enega švicarskega franka!«

Vse to našim vodilnim krogom ne odpre oči. Oni se brigajo bolj kako bodo zatrli komuniste, klerikalce in separatiste. Njim je važnejše s pomočjo lumparij in intrig prepričati volitev in potrditev ljubljanskega župana, kot preskrbeti ljudstvu ceneše življenje. Zanje je važnejša sokolizacija šol, kakor omejitev draginje. Zato pa...

Strokovne vesti.

Občni zbor Obrtne zveze v Komendi se je vršil v nedeljo 14. avgusta 1921 ob 3. uri pop. v društveni dvorani. Po poročilu predsednika, so vsi člani plačali članarino, ki se je odposlala Jugosl. obrtni zvezi v Ljubljani. Izvoljen je bil nato sledeči odbor: Anton Perne, čevljarški mojster, Kaplja vas — predsednik; Franc Kesnič, lončar, Mlaka — podpredsednik; Anton Štebe, tesar, Moste — tajnik; Franc Zadržal, mlinar, Kaplja vas — blagajnik; Ivan Seršen, krojač, Suhadole, Janez Lah, krojač, Klanc, Boštjan Verbič, čevljar, Suhadole, Podgoršek Anton, mizar, Suhadole, Jožef Juhant, lončar, Podboršt, Josip Levec, lončar, Podboršt, Jožef Lah, zidar, Klanc, Fr. Kern, kolar, Nasovče, Ivan Završnik, krtačar, Moste, Franc Lukanc, kovač, Ganjca, Janez Bida, kovač, Bukovica — odborniki. Pristopilo je pet novih članov. Sklenilo se je tudi prirejati večkrat obrtniške shode in sestanke, da se poživijo in razcvete Obrtna zveza. Pri slučajnostih se je govorilo o izboljšanju obrti v Komendi ter o nujno potrebni obrtni šoli istotam. Neobhodno potrebno je, da se obrtniki tesneje združijo in pristopijo k Obrtni zvezi, kajti le združen bodo mogli premagati ovire, ki se stavijo napredku obrtnega stanu nasproti. Dohodki obrtnika so tako majhni, da komaj zadostujejo za življenje in obleko ali pa niti ne. Poleg tega imamo pa še silno neznošne davke, ki so nad vse krivični in preveliki.

Zato obrtniki vsi v obrtno zvezo!

Pa tudi po »Jugosl. obrtniku«, našem glasilu obrtniki še premalo posegajo. Kdor hoče svoje znanje razširiti, ga mora naročiti.

Op. uredn. Tako se glasi poročilo Obrtne zveze v Komendi o občnem zboru. Iz njega je razvidno, da so tamošnji obrtniki res zavedni moške in v polni meri po-

znajo pomen Obrtnih zadrug. Želeti je le, da jih druge zadruge posnemajo v tem, da skličejo takoj občne zборе, poberejo članarino ter o pošljejo Jugoslovanski obrtni zvezi v Ljubljani. Nabirajte novih naročnikov »Jugosl. obrtnika« in ustanavljajte obrtne zveze.

Prizezvalni tečaj za čevljarje v Žireh. Dne 7. sept. t. l. je bil zaključek prizezvalnega tečaja za tukajšnje čevljarje, ki se je vršil pod vodstvom potovalnega učitelja za čevljarstvo pri uradu za pospeševanje obrti kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v prostorih tukajšnje čevljarjske gospodarske zadruge v Dobračevem. Udeležencev (mojstrov in pomočnikov) je bilo 43. Tečaj se je moral radi prevelikega števila deliti v dva oddelka, katerih eden se je vršil dopoldne, drugi popoldne ter je trajal od 25. julija dalje. Vsi udeleženci so pouku kar na marljivejše sledili ter bili z uspehom jako zadovoljni. Ker so stroški obiskovalcev za sedanje razmere jako majhni, priporočamo vsem čevljarjskim zadrugam v njih lastnem interesu, da se kar največ poslužujejo ugodne prilike, ki jo jim nudi urad za pospeševanje obrti. — Urad za pospeševanje obrti.

Razno'erošti.

Dva govora dr. Korošca. Na shodu SLS v Mariboru 28. avgusta je dr. Korošec sledeče izvajal: Naše ljudstvo stoji vsled suše pred velikim pomanjkanjem. Naš kmet in obrtnik bosta primorana jemati na posodo, če hočeta plačati vse davke. Vlada mora znižati davke. Vlada podpira le veliki kapital in zato nima pravega zupanja ne med našim ljudstvom, ne med zunanjimi državami. Ustava nam ni dala tiste samostojnosti in svobode, ki jo želimo. Te želje po svobodi si ne damo izrvati po nikomer, toda ostali bomo zvesti svoji državi. Naša stranka zbira pod svojim okriljem vse, ki trpe vsled kapitalizma. Če se ga hočemo osvoboditi, treba povzdigniti naše zadrugne organizacije.

Obrtniki so najbolj pošteno in dobro živeli, ko so bili pod okriljem krščanskih strank, ki kot nobena druga vidijo v vsakem človeku iz svojega stališča svojega brata, ki ga ne pozna samo takrat, kadar ga potrebuje. Naša stranka hoče i delavca osvoboditi suženjstva kapitalizma. Še to leto se hočemo pogajati za ustanovitev mednarodne katoliške zveze.

Zahtevamo, da živi naša država v prijaznosti z vsemi sosedi. Naša vlada tudi še ni nič storila za pomoč našim bratom v Rusiji. Zato je naša dolžnost, da pomagamo mi. Borili se bomo tudi za versko šolo. Če hočemo pa vse doseči, treba s pogumom in odločnostjo povsod zastopati naša načela.

Podobno je dr. Korošec izvajal na katoliškem shodu na Brezjah: V naši državi gre vse za tem, da vzgoji iz našega ljudstva klečepalce in ovađuhe. Toda mi ne bomo klečepalili. Mi hočemo svobodno državo, v kateri smo vsi enaki. Vzeli so nam avtonomijo Slovenije. Hočejo nam pa vzeti še samostojnost občine. Vse moči napenjaajo, da bi vrgli iz šole križ in katehete. Na drugi strani pa pustijo, da velekapital izsesava ljudstvo. Mi zahtevamo,

da pride pod nadzorstvo in se podružabi. Mi ne pojdemo v vlado, ampak se hočemo preje razširiti po celi državi, da bomo močni in prevzeli lahko vajeti popolnoma v svoje roke. Volitev se ne bojimo, ker ljudstvo ve, kdo je njegov prijatelj. V skladu s katoliškimi načeli se bomo borili do zmage.

Nova stanovanjska naredba je povzročila pri vseh, posebno pa še pri obrtnikih po mestih veliko razburjenja. Cene stanovanj ter zlasti poslovnih lokalov so ponekod hišni gospodarji silno povišali in obrtnik je prisiljen zvišati cene svojim izdelkom. Brez dvoma je težko določiti pot, kako omogočiti gospodarjem i najemnikom življenje. Prišlo je zato med hišnimi gospodarji in najemniki do raznih sporov. Dobro je pri naredbi to, da določa, da vse take spore razsoja pri stanovanjskih oblasteh posebna avtonomna komisija. Zelo pametno so napravili tudi hišni gospodarji in najemniki v nekem mestu na Hrvaškem. Sešli so se namreč oboji in se lepo dogovorili o vsem tako, da so zadovoljni i eni i drugi.

Obiskovalcem »Graškega semnja«. Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani je prejel od zavoda za pospeševanje obrti v Grazu potne legitimacije za obiskovalce graškega semnja, ki se vrši od 24. septembra do 2. oktobra 1921.

Imetnikom potne legitimacije je dovolila južna železnica polovično vožnjo na vseh vlakih v Jugoslaviji in Avstriji, izvzemši ekspresne, D in L vlake. Pri D vlakih je dovoljena polovična vožnja samo za 1. razred.

Pri avstrijskem konzulatu plača imetnik potne legitimacije samo četrtino običajne vsote za vizum.

Potna legitimacija velja od 16. sept. do 10. oktobra ter stane 1 dinar.

Volitve davčnih komisij za odmero dohodnine se vrše, kakor smo že poročali, v nedeljo 25. t. m. Volitve se vrše na davčnih uradih in sicer ustno. Da je to demokratski gospodski bolj prav, je jasno. Kajti že ustne volitve se marsikdo boji, poleg tega pa bo moral še par ur daleč hoditi na davčni urad. Lahko si torej mislimo, da oddaljeni davkoplačevalci ne bodo prišli voliti. In ravno to je gospodom po volji. Kmet in obrtnik torej, ki na več davka, plačujeta, ne bosta mogla k volitvam, da tam izvolita ljudi, ki bodo pravično ocenili njegove dohodke in odmerili dohodnino. Gotovo bi bil bolj prikladen način, ki ga je vpeljala Avstrija, namreč, da je vsak poslal po pošti svojo glasovnico. Sploh se pri davkih in davčnih naredbah prav malo ozira na to, da se ljudstvu kolikor mogoče olajša plačevanje davkov. Vse to pa vzbuja novo nezadovoljstvo. Naše članje pozivamo, da vkljub temu, da so združene volitve z velikimi težkočami, gredo voliti in privomorejo, da pridejo v komisije res pravični moške.

Volitve prisednikov v obrtno sodišče so se vršile v Ljubljani in ljubljanskem sodnem okraju v nedeljo 11. t. m. za delo-ielalce in v torek 13. t. m. za delodajalce. Nas zanima o seveda le druge volitve za obrtnike. Volilo se je na osmih voliščih in v štiri skupinah: 1. veliki obrati 2. mali obrati, 3. trgovski obrati in 4. razni obrati (to so trgovske in druge pisarne). Sloven-

ška ljudska stranka oziroma Jugoslovanska obrtna zveza je postavila kandidate v vseh štirih skupinah. Kljub mali važnosti teh volitev so se naši pristaši odzvali v precejšnjem številu našemu klicu, tako da so naše liste v prvi in četrti skupini prodrle z veliko večino, v drugi in tretji skupini, t. j. med malimi obrtniki in trgovci pa pride do ožjih volitev med našo in liberalno kandidatno listo. Pohvaliti moramo pri tem pred vsem zavednost obrtnikov iz okolice, ki so kljub veliki oddaljenosti od volišča (do 2 uri) prišli volit. Pokažite še pri ožjih volitvah svojo odločnost in zmagajmo naša.

Odgovorni urednik: Ivan Ogrin. — Izdajatelj in založnik: Jugoslovanska obrtna zveza v Ljubljani. Tiska: Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

Radi nepremagljivih težkoč in ovir v tiskarni nista mogli 8. in 9. številka iziti v pravem času. Kakor upamo, bo pri prihodnji številki boljše in bomo mogli list pravočasno izdati. Cenjene naročnike pa prosimo, da nam to zamudo oprostite.

Stavbno galanterijsko kleparstvo

Josip Videtič, Tržič

prevzema vsa v to stroko spadajoča dela. Izvršitev točna, solidna in primerne cene.

Ljudska posojilnica v Ljubljani

v lastnem domu - Miklošičeva cesta 6
obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem leta 1918 nad 43 milijonov kron vlog in nad 1.100.000 kron rezervnih zakladov.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Stavbno podjetje

Ustan. 1850 **Viljem Treo** Ustan. 1850

arhitekt in mestni stavbenik

Ljubljana, Gosposvetska cesta 10

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela. — Izvršuje tozadavne načrte in proračune.

Stavbna pisarna Ivan Ogrin

Ljubljana,

Gruberjevo nabrežje št. 8.

Prevzema vsa zidarska in druga stavbna dela. Izdaja strokovna mnenja, izvršuje načrte in proračune

Delo solidno. — Primerno nizke cene.

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema tud. vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji. —

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu

Cementne cevi

različnih
dimenzij,
najboljše

kakovosti in lastnega izdelka, in.a po primerno nizkih cenah v zalogi — trdka

Ivan OGRIN, Gru erjevo nabrežje 6.

OBRTNA CENTRALA V LJUBLJANI

PRAŽAKOVA ULICA 3

ponuja po zmerni ceni:

traverze 30 cm profili,
portlandcement,
zidarsko orodje,
kamnolomske droge,
krampe,
lopatе,
k. ad va,
žico.

Orodje za ključavničarje:

nakopali,
ortalne ragle,
rez inike,
s a ala in
skar e za pločevino.

Obrtno kreditna zadruga v Ljubljani

r. z. z n. z.

v Ljubljani, Pražakova ulica št. 3

sprejema hranilne vloge, daje posojila na zastave, odstopne račune, eskomptira menice itd.

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

je edini slovenski zavarovalni zavod, ki zavaruje proti požarnim škodam posloja, premičnine in poljske pridelke. — Sprejema življenska zavarovanja v vseh kombinacijah.

Karol Majce i drug

čevljiarski mojster

Radeckega cesta šte. 6

se priporoča za vsa

v čevljiarsko stroko spadajoča dela.

Prodaja izgotovljene čevlje in čevljiarske potrebščine.

Strojno mizarstvo Peter Bizjak

v Spodnji Siški, Gosposvetska cesta 136

prevzema vsa v mizarstvo stroko spadajoča dela, zlasti stavbeno mizarstvo. — Cene primerne, delo solidno, postrežba točna.

GOSPODARSKA ZVEZA

centrala za skupni nakup in prodajo v Ljubljani, reg. zadr. z ome. zav.

Stalna zaloga poljedelskih strojev: motorjev, mlatilnic, vitljev, slamo- in reporeznic, brzeparilnikov, plugov, bran, čistilnikov i. t. d.

Prodaja umetnih gnojil, kolonijalnega in specerijskega blaga ter poljskih pridelkov.

Zaloga pristnega domačega in ogrskega vina, žganja i. t. d.

➡ Lastna izdelovalnica in preka evalnica klobas. ➡

Lastna zeljarna.

Obrtna centrala v Ljubljani

za obnovitev po vojni poškodovanih krajev, r. z. z o. z.

Pražakova ulica št. 3

sprejema naročila za vsa stavbna in druga opremna dela, posebno naročila za večje naprave, kontorje, šole, zasebna stanovanja itd.

oddaja pa tudi v večjih množinah razna dela posameznim članom — obrtnikom. V slučaju potrebe nudi tudi potrebno orodje.

Načrte, stroškovnike in druga tehnična mnenja ob poverbi dela brezplačno.

Pohištvo iz upognjenega lesa je trpežno,

Naročila sprejema tovarna lesnih izdelkov in upognjenega pohištva :

udobno,
poceni.

I. BAHOVEC nasl.

Duplica, p. Kamnik.

Kompletne oprave za hotele, gostilne, restavracije, kavarne, šole, zavode, gledišča, dvorane i. dr.

Fine z usnjem tapetane garniture za stanovanja. Založniki in trgovci dbe posebne popuste.

Vsakovrstne slamnike

gg. trgovcem in cenj. občinstvu priporoča
FRANJO CERAR, tovarna slamnikov,
Stob, p. Domžale pri Ljubljani.

Čebelni vosek

suhe satine in odpadke sveč

kupuje po najvišji dnevni ceni

J. Kopač, svečar v Ljubljani

Celovška cesta št. 90.

Zadružna gospodarska banka

v Ljubljani

posluje združeno v pr storih Zadružne zveze

Dunajska cesta 38/I.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji. x